

פרטיכל מס. יב/2

מישיבת ועדת הכספים

מיום ד', כג' בכסלו תש"י (14.12.49)

נוכחים טברי הועדה: ד. צ. פנקס (יו"ר)

מ. סנה

א. מ. גניחובסקי

ב. רפטור

י. אפרתי

מ. בן עמי

ה. פרוסקין

פ. נפתלי

ח. לנדו

י. רוקח

ה. פרדר

י. בדר

א. הרצפלד

מוזמנים מטעם האוצר: ד. הורוביץ

ד"ר בזנר

ש. ספיבק

- סדר היום:
- (1) מצב העבודה בבחי הזקוק.
  - (2) עבודה הועדה.
  - (3) הקציב הבטחון.
  - (4) הקציב מבקר המדינה.
  - (5) נכסי נפקדים.
  - (6) מאזן התשלומים והמטבע הזר.

הישיבה נפתחה בשעה 10.10.

1. מצב העבודה בבתי הזקוק.

פ. נפתלי: הייתי מבקש לדעת פרטים על הפסקת עבודת בתי הזקוק.

. הורוביץ: השלב הראשון של המו"מ עם חברות הנפט נסתיים,

ונהבבר ללא כל ספק שבתי הזקוק יפסיקו את עבודתם.

בתי הזקוק עובדים עם חומר גלמי מוונצואלה. הביאו משם את הנפט בתור אמצעי לחץ על העירקים והמצרים, כדי להראות להם כי אפשר לזקק גם בלעדיהם. יותר לא הביאו נפט מוונצואלה, כי יש שם עודף של יכולת זקוק, וההוצאות אינן יותר זולות.

יש שני מחירי נפט בעולם, מחיר הנפט לפי המפרץ

הפרסי, ומחיר הנפט לפי המפרץ המקסיקאי. פה כדאי לזקק רק נפט מהמזרח התיכון.

הסכויים לקבל את הנפט הזה אינם ברורים, אולם יש לי רושם שהחברה תצליח

לקבל אותו, בצינור, או בטנקים. אם יעבירו את הנפט בטנקים דרך העלת סואץ,

ישפיע הדבר על עירק, ויחכן שתסכים להעביר את הנפט דרכה.

כל העברה של נפט ממזרח אירופה לזקוק תהיה מלאכותית,

כי בדרך כלל ישנה יכולת זקוק בארצות מזרח אירופה.

עד כעת הוצאנו רבע מיליון ל"י לחודש לנפט, כלומר

שלושה מיליון ל"י לשנה. כעת נצטרך להוציא 4¹/₂ מיליון ל"י לשנה.

השלב הראשון של המו"מ היה כדי לברר את שאלת המחירים

חוצרת הלווי, והמסים. מחוץ לדרישה אחת במטבע הזר שאנו דורשים מהחברה,

היתה האטמוספירה נוחה מאד. החברה רוצה לתח לנו מיליון וחצי, אולם אנחנו

דורשים יותר. אם בתי הזקוק יעבדו, נרויח, נוסף לעבודה ל 1600 עובדים,

מיליון וחצי ל"י במטבע זר.

השלב השני של השיחות יתקיים בחודש ינואר. לעת עתה

יש לנו חומר שבתי הזקוק עבדו, שיספיק לנו ל 6-8 שבועות. בינתיים אנו

מנהלים מו"מ על שאלת השטרלינג. אמרנו לחברות הנפט שלאנגלים לא נשלם

בדולרים. במקרה שלא ישחררו כספים שלנו בשביל הנפט, נקנה מאמריקה.

2. עבודה הועדה:

היו"ר ד. צ. פנקס: ראש הממשלה הביע השבוע את רצונו להיות נוכח בשעת

חדיון בענין חברת האשלג בוועדה זו. לכן לא נוכל

לטפל בענין זה היום, אלא נתכה לראש הממשלה.

היו"ר ועדת הכלכלה סבור שתוק עבוד השקעות הון צריך

להיות בטפולה של ועדת הכלכלה. שר האוצר טען שהטניז שייך לוועדת הרחמים.

ועדת הכספים טפלה בענין בזמן מועצה המדינה הזמנית; חוק זה קשור במסים, צאצ במטבע זר, ובעוד ענינים השייכים לוועדה זו. לכן אני מציע שתטפל בענין ועדה משנה המורכבת מחברי שתי הועדות.

סכום: הועדה החליטה למסור את הטפול בחוק עדוד השקעות הון לוועדה משנה משותפת של ועדת הכספים וועדה הכלכלה.

3. תקציב הבטחון:

היו"ר ד. מ. פנקס: ועדת המשנה לפרטי תקציב הבטחון תגמור את עבודתה בעוד מספר ישיבות. אישרנו לפני שבועיים מיליון וחצי ל"י להשלום, ובקשנו לאפשר צאצאאלאאאא שלום של עוד מיליון, עד סוף דצמבר.

סכום: הועדה אישרה השלום של מיליון ל"י עד להשבון תקציב הבטחון לחודש דצמבר.

4. תקציב מבקר המדינה:

היו"ר ד. צ. פנקס: ועדת המשנה לתקציב מבקר המדינה באה לידי מסקנה שיש לאפשר למבקר המדינה לקבל עוד מספר עובדים. הוא דורש סכום של 29.025 ל"י עד סוף השנה. מספר עובדים זה אינו כולל את עובדי פשרד הבטחון, כי שם מטפלים בהסדר מיוחד. השאלה היא מאין לקחת את הכסף. הפתרון היחידי החוקי הוא לקחת את הכסף מהרזרבה. אחרת צריך להביא את הענין בפני הכנסת. אני מציע שהועדה תאשר את הסכום, ושיוטל עלי לבוא לידי הסכם עם האוצר בקשר למקור שממנו יקחו את הכסף.

י. רוקח: אני מציע לדחות את התוספת עד הראשון באפריל.

ד"ר ה. פרדר: אני נגד הדחיה. עבודה מבקר המדינה הכרחית, ותחסוך לממשלה כספים רבים.

פ. נפתלי: אני נגד הדחיה של עבודה המבקר. אני מקבל את הצעת היו"ר.

סכום: הועדה אשרה את הסכום שמבקר המדינה צאצ דרש, כלומר 29.025 ל"י. במו"ם עם האוצר יתברר למעשה המקור

(5) נכסי נפקדים:

היו"ר ד. צ. פנקס: החקנות לשעת חרום בעניני נכסי נפקדים, תקפן הוארך באחרונה עד ה-28 בדצמבר. מכיון שהועדה לא הספיק לגמוג את עבודתה עד אז, אני מציע להאריך את תקפן של החקנות לשעת חרום עד סוף פברואק.

סכום: הועדה אשרה את הצעת היו"ר להאריך את תקפן של החקנות לשעת חרום עד סוף פברואר.

(6) מאזן החשלומים והמטבע אגא הזר:

ד"ר י. בדר: אינני חושב שהמטבע היא מטרה לעצמה, ושצריך לשבור את הכלכלה והבטחון בגלל המטבע. אני מסכים לזה שיש דרך למטבע מודרך, ובגלל זה אינני דואג כשהאוצר מוציא שטרות מקרקעין כדי להחיש את הבנייה והפחות. אם הולכים בדרך של מטבע מודרך, אין גבול לזהירות ולחישוב הדרושים. דרוש עוד דבר אחד, הסמכות. צריכה להיות רשח שאינה משנה את דרכה תחת לחץ מבחוץ, כמעט מדי יום.

שמענו את מר הורוביץ ואח מר קפלן. הראשון היה כולו שקוע בדאגות היום-יומיות, האדמיניסטרטיביות, ובבעיה, כיצד לספק מטבע ליום המחרת. מר קפלן מצטער ע"כ שישנן בעיות פוליטיות ומוסריות. ברור שאם אין אמון למטבע, אגא הוא נהרס.

ישנו צד נוסף לדבר, הצג הפיננסי. ולכן אני מציע

להזמין לוועדה זו את מר הופיין וד"ר ברט.

לא נכון ~~ל~~^למטבע יש לנו במצב נורמלי; לא נכון שהוא

אינו דורש אלא טפול יום יומי. המטבע שלנו חולה, ויש להבריא אותו. הסבה העקרית לכשלון או להצלחה בהדרכת מטבע היא סבה פסיכולוגית. יש למצוא דורבה. דרוש טפול במטבע. אפשר להביא לארץ הון זר, השקעות הון. אם יהיה אמון למטבע, תהינה השקעות בארץ. צריך לוותר יותר ויותר על הפקות. אלישר אומר שצריך לוותר על הפקות לגמרי. נכון, אולם אי אפשר לוותר עליו בבח אחת.

אני חושב שבעית המטבע היא בעיה פוליטית, ולא בעיה של כשרון האנשים העוסקים בדבר. צריך לשנות את פני השלטון. אחן דוגמא קטנה. שמענו על קבוצה שויצרית שהיה אחת מו"מ על סילו. ברגע האחרון, אחרי שכל הקלפים של המשקיעים היו מונחים על השולחן, בא השלטון בתנאי חדש לגמרי.

אנו נלחם צעא נגד דברים כאלה, במלחמתנו נגד השלטון.

ד"ר ה. פרדר: יש להבדיל בין אמצעים לזמן ארוך, ובין דברים שצריך לעשות אותם בזמן היותר קרוב. מאזן החש ומים הוא אובייקט לדאגה רבה, בפרט כשאנו יודעים שההכנסות העקריות הן אה מהקרנות אני מקבל את שיטת המטבע המודרך, אולם צריך להיות שם כסוי. הבעיה העומדת לפנינו היא כיצד ליצור מטבע זר, ומקורות למטבע. זה מוכיח לנו א שהכרחי חכנון. אינני בין אלה הדוגלים בסיסמא של משק חפשי. אני מעדיף משק חפשי, אבל ברגע זה הדבר בלתי אפשרי. זהו הכרח אקונומי, ואין דרך אחרת. אם מדובר על פוליטיקה לזמן ארוך, הכרחי חכנון, והכרחיות חכניות קונקרטיה מצד הממשלה. הכרחי חכנון של התקלאות. יש באפשרותנו לגדל חטה בארץ, ולאכל לחם במחיר מתקבל על הדעת. אם נגדיל את ייצור החטה ע"י חכנון, נקטין את ההוצאות במיליון א דולר לחודש. צריך לדאוג לפתוח התעשייה. הכרחי להטיל מכסה מסוימת לייצוא על כל תעשייה, יש לתת פרס לייצוא. אינני מבין מדוע הממשלה אינה יכולה להשתתף בעדור התעשייה.

אינני רוצה לדבר על עדוד ההון, כי ישנו חוק. אני מציע לנקט צעמא אה בפוליטיקה יותר פעילה בקשר להלוואות בין לאומיות. צריך לרכז את כל הפעולות האלו באוצר, ולא לפזר אותן במשרדים שונים. אני מאמין באפשרות לקבל גם משויצריה סכום מסוים. שם האוצר צריך להשתמש בכל ההכנסות בדולרים שיש לו, כדי להכין תוזה "טרנספר" לקבל דרוויזים, ולהגדיל את הכנסות המדינה במטבע זר.

אני מקבל את ההערה של ד"ר בדר על אמון. אני מתפלא על החלוקה המוזרה של התפקידים. פה שם טוענים שצריך להיות אמון, ובחו"ל אומרים דברים אחרים. אני מציע שבענין עדוד ההון יהיה שלום בית. מדוע אין היהודים בניו-יורק רשאים להעביר את רכושם הנמצא בא"י, ליהודים במקום אחר? למה אי אפשר להעביר? אם נרשה את ההעברות, נתן הקלה נכרת.

אני מציע לאוצר לבדוק את הטכניקה של הלירה שלנו. אפשר להשתמש בלירות שמעבירים לעדוד האקספורט, מה שישפר את הלירה שלנו. אני מתנגד לדעתו של מר הורוביץ בשאלת הקורס בחו"ל.

במקרה זה חשוב מאד האפקט הפסיכולוגי. אני מציע לבדוק את הפוליטיקה של האשראי מבחינה היאורטית. אני מדבר על כל מיני אשראי שאפשר לקבל במטבע זר לחומר גלמי, וגם בכסף לזמן קצר.

אני נגד דוולואציה. אני בעד רזרבה, לפי הצעה ד"ר

בדר. אני מודאג בנוגע למצב הכסחון, אשר יכול לעורר מצב רציני ביותר. ישנה כיום נטייה להגיע לידי מטבע/אחיד, אם אפשרות של "קונברטביליטי" גם לדולר. מו"מ זה יכול להיות בשבילנו חשוב מאד. אני בעד עדוד המו"מ הזה.

א. מ. גניחובסקי: דובר כאן על אימון למטבע. אני סבור שבשטח

זה צריך להיות רכוז במובן התעמולתי.

הייתי רוצה לפתח רעיון שאיננו בשל עדיין גם

אצלי, בקשר למטבע הזר. אני סבור שאם הממשלה היתה מוסרת לחברה, או לקבוצה אנשים, שאינם דוקא כממשלה, אלא אנשים בעלי עמדה כלכלית, לארגן בחו"ל השקעות הון בארץ בבתיים, היה מפעל זה מצליח מאד. אם הממשלה תתן ארמה חנם למטרה זו, ותשחרר אותה ממסים, יש סכויים רבים שיהיו כאלה שירצו להשקיע את כספם. אפשר לעשות זאת גם באמריקה וגם בארצות אחרות. בצורה כזאת יועמד מטבע זר נוסף לרשות הממשלה. לדעתי יכול הכסף הזה להגיע לסכומים גדולים, ולשמש רזרבה לכסוי במטבע, או רזרבה לזמן הצורך. דבר זה יוכל גם להגביר את ההעסקה בארץ, ויוסיף אמון לממשלה.

יש לי רושם שע"י התיירות יכלה הממשלה להכניס

מטבע זר בכמויות גדולות לארץ. אלא שאין מעודדים את התיירות. משרד האספקה והקצוב עושה דברים מאד לא יפים בשטח זה. אני סבור שאסור לממשלה להזניח דוקא את השטח הזה.

שאלו אותי מדוע אי אפשר לשלוח מהארץ פרחים,

ולעודד את הפעולה הזאת. לא נעשתה כל פעולה בענין זה?

פעם נשמע רעיון על הגרלה בחו"ל. לדעתי יכולה

המדינה לעשות זאת, כי זה יכניס לה && & מטבע זר.

יהדות אמריקה מוציאה יותר מעשרים מיליון דולר

&& לשנה למושבי זקנים. האם אי אפשר לסדר שאותם האנשים יכנו להם מושבי

זקנים בארץ?

מה אפשר לעשות כדי להקל על הסדרים במשרד האוצר

ומשרד האספקה? פעם אחת לתמיד צריך לדעת מי הקובע בכל מיני ענינים. הייתי מציע להחזיר את הדברים לאוצר, כמו שהיו פעם, במקום לפזר אותם בין משרדים שונים. רכוז זה ימנע קשיים.

אנו נמצאים בשעת חרום. מה יהיה המצב בקשר למלאי

המזונות אם חס וחלילה יקרה משהו?

ב. רפטור: כשמדובר על המטבע הזר, מדובר על המדיניות

הקיימת. כאן מדברים על הכל: הבנייה הארצית

התקלאות, וכו'. אבל אין ברירה; מוכתחים לקשור את הדברים.

הסכום של מר הורוביץ ומר קפלן, היה סכום אופטימי

זהיר. היו כמה אזהרות מצד מר הורוביץ, ואף על פי כן אין לנו במצב

קסטרופלד, כשים * לב אלצבנו.

הממשלה אינה יכולה לרצות שהכל יהיה מצוין.

אינני מרוצה מהתעמולה בחו"ל בעניני הון. ד"ר בדר טועה, אם הוא חושב

שהפרובלימה שלנו היא זו של פרסטיג'ה של השלטון. אחד הדברים החמורים

ביותר הקשורים עם המטבע הזר, הוא לדעתי, ענין הבטחון.

השאלה היא, מה אפשר לעשות כדי לצמצם את הוצאות

המטבע הזר שלנו, ואיך & לחפש דרכים כדי למלא את הצרכים החיוניים ביותר

שלנו. קראתי בעהון שמכרנו לשוויצריה מיליון בצים. זה היה לדעתי טוב.

אם על חשבון בזה לילד נוסף לנו כסף לדברים אחרים, חיוניים מאד, אני

מקבל את הדבר. אנו צריכים לעודד את הייצוא, ואולי אפשר לשווק דברים

אחרים מלבד תפוזים.

אני משוכנע שאין אדם אחד בארץ שאינו מעונין

בעודד הון יהודי לתעשייה ולחקלאות, לתחבורה ולכל מפעל קונסטרוקטיבי.

אני מרגיש חולשה בממשלה בענין הלאמת הקרקע העירונית. בענין זה אין

זכות, כי הכל מסכימים להלאמה.

אני סבור שכל מה שאפשר לעודד, דרך כל פרושה

שהממשלה יכולה לקבל, צריך ללכת לחקלאות. יש להגדיל את המשק שלנו במספר

שנים, עד שהמשק שלנו יוכל לקיים את כולנו. זה יקמץ לנו דוויזים.

קיים זכות על התעשייה הפרטית והקולקטיבית. היהודים

הנאים מאמריקה מתפשים דרך למו"מ עם מוסדות הפועלים. ההון היהודי הפרטי

איננו מפסיד משותפות עם ההון הקולקטיבי.

אני נגד סולסידות בכסף לתעשייה הפרטית. אנו צריכים

לחשוב מה קודם למה, ומה צריכה להיות המגמה. לא ערערתי על מה שהממשלה

נתנה לפרדסנות. יחכן שהיה צריך לתת יותר. אבל חמיד עלינו לחשוב, מה

חשוב לנו יותר.

יש בארץ הברחת הון, הברחת דוויזים. אומרים

שיש גם שוק שחור. מוציאים & ומכניסים כסף זר על חשבון המדינה. אינני

משחרר מהברחה את אף אחד מבעלי התעשייה, אם כי למוסדות פועלים, קשה יותר

להכריח מאשר לבעלי תעשייה פרטיים. שאלת הפקוח הממשלתי על ההון, היא

שאלה רצינית ביותר בענין המטבע הזר.

אינני דוחה את הצעת גניתנבסקי. יש רק לחשוב

איזה קרקע לתת וכו'.

היו"ר ד. צ. פנקס: מה הפוליטיקה של האוצר בענין הסובסידיות?

הבטחנו - לפרדסנים סובסידיה; יש הצעה לתת סובסידיה

לתעשייה. באיזו צורה יגיס האוצר את הכסף? באיזה מחיר ימכור את הולוטה

הזרה אשר בידינו? פי קובע את הפוליטיקה, ומי מחליט בענין השלת מסי

היתר?

האם אין האוצר חושב שהוא יכול להגדיל את

אחוז הייבוא בלא תשלום? אני חושב ש 50% מייבוא ההון יכול להיות ללא

תשלום. מדוע יש חשש שיש בפעולה זו תרמית? מדוע לא יביאו את אשר הם

רוצים להביא, אפילו סחורה שאינה חיונית לנו מאד? תהיה קצת התחרות עם

התעשייה המקומית, אולם בלי סכון מסוים, לא יהיו סוחרים, ובלי המסחר לא

נוכל לקיים את מדינתנו. מוסכם שבלי החקלאות לא נוכל לקיים את מדינתנו,

אבל גם התעשייה חשובה לנו מאד, וכן גם המסחר.

מדוע ענין המכס על סחורות ללא תשלום המובאות

לארץ, מפוזר בין מספר משרדים? אני מציע לברר את התנאים אשר לפיהם

אפשר להגדיל את הייבוא של סחורות ללא תשלום. זה יוריד את יוקר החיים.

היתה אפשרות להכניס נעלים בכמות גדולה, ובמחיר זול. יהודי מאמריקה הציג

לשלוח נעלים לשנה שלימה; &&&& בקש לא למכור את כולם במשך שנה אחת, כדי

לא להרוס את הסנדלרים. הוא הודיע שהוא מוכן להשקיע את כל הכסף שיחקבל

מהנעלים בארץ. שלחו אותו כאן מאדם אחד לשני, ואיני יודע מה היה אחר

בסופו של דבר. יש לרכז את הדברים בידי האוצר, כי הפסוד רק גורע.

האם יש התנגדות מטעם האוצר להצעת גניחובסקי?

בקשר לבתים?

אני סבור שהאוצר חייב להיות קפדני ביותר

בקשר למוסדות הרוצים להשתמש בדיוויזים שלהם לעסקים צדדיים.

הערהי פעם את תשומת לבו של שר האוצר & להכרח

שנעשות ע"י ייבוא סחורות ע"י העולים. העולים מביאים סחורות של מישהו

אחר בחו"ל, וסוּענים שהסחורה שלהם הם מוכרים אוחה, קונים ולוטה בשוק

השחור, ושולחים לו את הכסף. יש לרשום את הרכוש שהעולים מביאים, ולדרוש

מהם כעבור שנה בערך דו"ח על מה שעשו &&&& בו. אני בעד הקטנת מס ההכנסה,

אבל בדרגא הנכונה של מס זה, אני בעד פקוח ממשלתי מלא על ההכנסות. אי

אפשר לעבוד בתקופה כה קצרה לעבור במסנע מדרך לשיטה ללא פקוח. יש להשתחרר

מהפקוח בהדרגה.

צריך לעודד את האמון שד"ר בדר דבר עליו. ע"י

בגלל עכוב במשלוח, קמה צעקה שהגיעה עד לכ השמים. אין אנו רגילים להתאים את עצמנו ואת מצבנו האמתי ~~למצב~~ להרגלים שלנו. אנו מפונקים מדי. השגיאה שלנו הייתה בזה שלא העמדנו את הישוב בפני ההכרח לשנות את הרגליו בגלל המצב, ובזה שלא החדרנו בו את ההכרה, שאם אנו רוצים ללחום את מלחמת הקיום שלנו, ולבצע את כל אותן הפעולות שהעמדנו לפנינו כמטרה, עלינו להסיק את המסקנות. מה עשינו? נסינו & בתמוננים של אקרובטיקה פיננסית, להתגבר על הקשיים. ולכן היינו פוכרחים להחליף את התכסיס שנקטנו בהם, לפי התנאים. לו היינו פחות גמישים, היינו עומדים זה כבר במצב הרבה יותר גרוע ומסוכן. ד"ר בדר שאל, מדוע שנינו מדי פעם את הפוליטיקה שלנו. עשינו זאת מפני שהתנאים השתנו, ומפני שאופי הייבוא נשתנה. אני מתפלא על ד"ר בדר, שהוא בקי בענינים אלה, על שנשבע לאסכולה הפסיכולוגיסטית.

כתקופת המלחמה הוצאנו מהישוב סכומים גדולים מאד לבטחון ולהוצאות המלחמה. הייתי רוצה לראות חכם כלכלה אחד אשר יאמר לי, שבתנאים כאלה יכולה המטבע להיות אורטודוקסית. אחרי מאמץ המלחמה, שעברנו אותו כמיסת מה, קבלה המדינה על עצמה את המאמץ הנוסף של קליטת עליה כממדים גדולים. במשך 12 החדשים האחרונים, הכנסנו לארץ יותר אנשים משקלטה ממשלת המנדט במשך 18 שנה. הדברים האלה נותנים את אותותיהם. אין זה ענין פסיכולוגיסטי; יש בכלכלה ערך ידוע לפסיכולוגיה, אולם קיימות לפעמים גם עובדות אובייקטיביות שקובעות לא ~~ל~~ מעט.

התפלאתי ע"כ שד"ר בדר ערבב שני דברים ~~ש~~ יש

להם שייכות מסוימת וקשר מסוים, אולם הם נושאים מיוחדים לשיחות. נושא שיחתנו הוא מאזן התשלומים והמטבע הזר. ד"ר בדר דבר על בעיות אדמיניסטרטיביות פנימיות. לו הייתי מדבר על המטבע שלנו, הייתי צריך לדבר דברים ~~ש~~ אחרים. אולם זהו נושא מכובד לעצמו. לו נפלנו, היינו נופלים בגלל מאזן התשלומים שלנו, התופש כיום את הנקודה העקרית בכל המחשבה שלנו בשטח הכלכלה. אם ברט והופיין & ירצו, הם ירצו על המטבע הפנימי. הפקוח על המטבע הזר הוא בידי הממשלה, ולא בידי הבנק. ד"ר בדר טשטש את הגבולות שבין המטבע הפנימי, והמטבע הזר.

ד"ר י. בדר: אינני מכיר בגבולות כאלה.

ד. הורוביץ: יש אי בטחון בארץ בקשר לשלום. הארץ העקרית שממנה זורם הון לארץ, אינה רגילה להשקעות; ישנה אפשרות להשקעות עם רוחים גדולים באמריקה. מסכות מסחריות בלבד, בלי כל

אידיאולוגיה, אין הון בא לארץ. יש מקרים יוצאים מהכלל של מפעלים לא-יהודיים הבאים לארץ. הדבר המושך מפעלים כאלה, הוא המאזן המסחרי השלילי שלנו. מאמריקה הם אינם יכולים למכור את הסחורה שלהם, כי לארצות הקונות אין דולרים. אנו קונים בדולרים בעשרות מיליונים. הם מוכנים להקים פה את המפעלים שלהם. אנו מוכנים לקבל את הסחורה. אנו מרויחים את הוצאות העבוד שלהם פה, ונשלם פחות דולרים בעד מה שאנו קונים.

מחוץ לבתי הזקוק, אשר אין להם פל-א&א ברירה,

כמעט שאינו זורם לארץ הון שאינו יהודי לאומי. אם כי זרם זה צריך עוד לגדול בהרבה, הרי הסכום של 20 מיליון ל"י שזרם לארץ מחו"ל הוא סכום די נכר. אני משוכנע שאם לא תהיה התפתחות מיוחדת במצב הפוליטי, יזרמו במשך השנה לארץ סכומים די נכרים.

כולם מרגישים צורך ברזרבה. האוצר רוצה זאת

יותר מכולם. היו ימים שהרזרבה היתה חצי מיליון ל"י. במאמצים מיוחדים

במינם, בהתנשנות בלתי פוסקת ואכזרית עם הישוב, המסחר, ההסדרות,

התעשייה ומורדי הממשלה, הצלחנו ליצור רזרבה של 21 מיליון א&א דולר. אנו

עומדים כעת במחצית הסכום, כי הוצאנו בינתיים סכום מסוים. גודל הרזרבה

חלוי במידת אכזריותנו. הגדלת הרזרבה, פרושו שלא דבר רמת חיים גרועה יותר,

וקשיים פוליטיים צבורים. יש לנו רזרבה די גדולה אבל היא מוקפאת, ותלויה

ביחסים שלנו עם אנגליה. הרזרבה שלנו בשטרלינג, מגיעה ל32 מיליון ל"י,

לפי חקירה מיוחדת עם הבנק. אנו הכרחנו את הבנק לגלות לנו את הסכום. אני

חושב שבמשך הזמן נוכל לממש את הרזרבה הזאת. הגענו למצב קשה כמו"מ עם

אנגליה. יש הפרש רב בין ההשעות שלנו א&א א&א א&א ואלה של אנגליה. קיימת

מלחמת עצבים ביננו, ואסור לנו להכניע במחיר יותר מדי יקר.

מובן שבמאזן השלומים כזה, הגובע מהציונות,

ומהכנסת אנשים רבים שהם צרכנים גדולים, ואנו צריכים להפוך אותם ליצרנים,

במצב כזה להציע לנו לוותר על הפקות, או להגיד לנו שאנו נצמדים אליו מתוך

חבה- הרי זה מוזר מאד. מחוץ לשתי ארצות, ארה"ב ושויצריה, אין בארצות

אחרות בעולם חופש זכות החלפת המטבע. אם פקוח נחוץ באנגליה, בצרפת,

בהולנד ובכל הארצות האחרות, על אחת כמה וכמה שהיא נחוץ גם לנו. הבעיה

אינה של אמון ופרסטיג'ה בלבד. מי שמכיר במקצת את החוקים הכלכליים, מוכרח

להכיר בזה, שאחרי כל א&א א&א א&א ההוצאות שהיו לנו ושיש לנו, קיימת בעיה

יותר חריפה מאשר הפסיכולוגיזם הטהור של ד"ר בדר.

אני מסכים לרוב הדברים שאמר ד"ר פרדר. הוא מדבר

על פוליטיקה לזמן ארוך. זו אינה פוליטיקה של המטבע, כי אם פוליטיקה

כלכלית - הגברת הייצוא וכו'. הוא צודק בזה שהוא אומר שהאיזון הסופי יכול לבוא רק ע"י פוליטיקה לזמן ארוך.

אחת מהשאלות החשובות היא שאלת הייצוא. אנו

רוצים ~~לשפר~~ לעודד את אותם המקצועות אשר יש בהם אפשרות של אקספורט, נוסף לייצור בשביל השוק המקומי. אנו מגשימים את העדוד הזה באופן פוזיטיבי, אולם לא באופן נגטיבי. אם מישהו מתחייב לייצור משהו לייצוא, הוא מקבל מאתנו את התומך הגלמי. אולם אנו חושבים לעבור גם לשיטה הנגטיבית, ולא לתת לאנשים חומר אם לא ייצרו עבור הייצוא.
 חושבים
 אין אנו ~~לשפר~~ לקבוע קורסים שונים למטרות

שונות, אולם למצרכים אחרים נוסיף סכום יגוע, ישנה הצעה, ושר ~~לשפר~~ האספקה צריך להגיש הצעת נגד. ההצעה היא להטיל התחייבות לאקספורט רק על מפעלים חצי חיוניים, ומפעלים שהאמורטיזציה שלהם ארוכה, כך שהדבר יתבטא פחות במחיר. הויכוח הוא בקשר לסחורות. אנו רוצים לשחרר את הסחורות החיוניות ביותר, והקשורות באופן ישיר עם האינדקס. איננו מעוניינים בפרסומת ~~לשפר~~ לעובדה שאנו מעודדים במקרה שיש ייצוא. במקרה שהיצרן לא יוכל להסתדר בלעדי העזרה, נעזור לו.

הכנסנו בתקציב הפתוח חלק גדול ל"פרומוטינג".

הקצבנו למטרה זו מיליון וחצי. ~~לשפר~~ שום בנק בארץ אינו נותן כסף למפעל שאינו קיים עדיין, גם אם יש לו מכונות ומגרש, וחסר לו כסף. אנו נצטרך לקחת על עצמנו סכון יותר גדול, למען קרום התעשייה. דעתי היא שבתקציב הבא צריכה להיות הפרופורציה של התעשייה והתקלאות לגבי ~~לשפר~~ זו של בעבודות הצבוריות, גדולה יותר. יש להגדיל את החלק היצרני בחוץ תקציב הפתוח שלנו. מתנהל מו"מ עם הבנק אפ"ק בקשר ליצירת קרן שמטרתה תהיה לקדם את התעשייה.

לפי ~~לשפר~~ הסכמים שלנו עם ארצות רבות, אנו יכולים

~~לשפר~~ לשלם חלק מהכסף בדולרים, חלק באקספורט, וחלק ב"טרנספר", כלומר בהעברת כסף יהודי לארץ. בכל הארצות האלו אין אפשרות להוציא כסף. הצענו את הסדור הזה ^{לדוגמה} לאוצר הבריטי, והם הסכימו ^{לו} בזמנו לפרוינציפ. אולם הם בטלו את הסמתם. אנו סבורים שיש שתי סבות לכך: ראשית, הם אינם מעוניינים באקספורט ללא תשלום, בגלל מצבם הרע. שנית, בגלל זה שהיחסים ביננו הסתכנו בקשר עם המו"מ. אם יהיה מו"מ על יתרות שטרלינג, נעורר שוב את הבעיה הזו.

ד"ר פרדר שאל מדוע איננו ~~לשפר~~ מסכימים

מקור לאקספורט, ובין מסי יתר לסוכסידיות. סוכסידיות נתנות לפי הצעת משרד האספקה, באישור האוצר וועדת הכספים.

היתה שאלה בקשר לייבוא בלי חשלום. המקרים

האלה, שיהודים שולחים סחורה שהם מיצרים, הם מקרים נדירים. ב 90% מהמקרים, חוץ מהמקרים שבהם מפעלים שלמים מועברים, אין כל זהות בין ~~המקרים~~ האימפורטר והמשקיע בקשר לסחורות. האימפורטר משיג רשיון אימפורט לייבוא ללא תשלום במשרד האספקה והקצוב. אחרי שהוא משיג את הרשיון, ישנם מתווכים הנותנים לו את המשקיע. הוא מבטיח למשקיע להעביר לו את הסחורה בתמורה מסוימת. נעשים עסקים כאלה על מיליונים לירות, והתוצאה היא שהסחורה מתיקרת. לפעמים, ~~הפקוח~~ הפקוח הוא קשה מאד, כגון על טקסטיל. כל הטרנסאקציה הזו נעשית בקורס אחר, המכה את המטבע שלנו. במקרה שהסחורה מובאת חנם, אנו נותנים להעביר אותה, בתנאי שהיא חצי חיונית. וגם אז צריך להוכיח לנו שאתה לא היו משקיעים את הכסף.

גם למוסדות מציעים את הטרנסאקציה הזו, והם

עומדים בקושי בנסיון. הדולרים הנכנסים בצורה כזו, היו מגיעים אלינו ברובם בלאו הכי, אולם, במקום להגיע לאוצר, שיכול להשיג בתמורתם סחורות חיוניות במחיר מתקבל על הדעת, הולך הכסף לסחורות בלתי חיוניות, מיקר את הסחורה והורס את האמון במטבע. הויכוח הוא מה חשוב יותר, כמות הכסף או יעילות הכסף. לשעתי היה הרבה יותר יעיל, לו במקום 15 מיליון ל"י היינו מקבלים 13 ~~מיליון~~ מיליון דולר. יש דעה שהיו נכנסים רק 8 מיליון דולר דרך האוצר. אי אפשר לבכר את הדבר הזה. יש ביננו חלוקי דעות בענין זה. חלק מאתנו הי~~ך~~ בעד הפסקת ההעברות האלו, בייחוד כשראינו את הרמאות והספסרות שהדבר גורר אחריו. למה לנו מאות מכוניות לוקסוס, או מכוונות כביסה, אם אין לנו כמה לקנות חיטה? אני סבור שיש להכניס הנה רק את הסחורות החיוניות. אני בעד פקוח בשטח זה. הפקוח יבטיח את הרכב הסחורות המובאות, את מחירי הסחורות, וישלם על האנרכיה הגמורה ~~המובאת~~ שזוררת כעת.

היו"ר ד. צ. פנקס: יש להבדיל בין ארצות דולרים ופונטים. אין

יהודי באנגליה יכול להעביר את הלירות שטרלינג

שלו לא"י. הוא יוכל להעביר רק כסף שחור. יהודים וציונים טובים עושים

את זאת. הם קונים דולרים ~~ופרנקים~~ ופרנקים שויצרים בשוק השחור. תמורת

דולרים אפשר לקבל רשיון אקספורט באנגליה. עלינו לעודד את היהודי

המעוניין להשקיע את כספו בארץ בדרך זו. הוא מביא סחורה. אנו לא נשלם לו בוולוטה, אלא נרשום שיש לו בית, בעלום שם. למה לא להעביר את הסחורות האלה? הכסף הזה לא יבוא הנה & כדולרים, לפי הקורס הרשמי, כי הסכון יהיה יותר מדי גדול.

כל החברות הציוניות באמריקה נוהגות כך.

ישנם היהודים המוכנים להשקיע כסף & &

כדולרים בארץ, בתנאי שיוכלו להוציאו בחזרה. אם אנו יכולים בדרך זו להביא ארצה סחורות חיוניות, ואפילו להעשיר את הארץ בסחורות בלתי & חיוניות, למה לא נעשה זאת? עלינו לעזור ליהודים להציל את פספס לא"י.

ד. הורוביץ: דברי היו"ר אינם מבטלים את התנגדותנו. בדרך &

שהוא מציע חותרת תחת הקורס הרשמי שלנו. אני

מסופק אם מישהו ישקיע את הכסף למשהו שאינו בגדר לוקסוס. מכוניות

לוקסוס אינן מועילות לנו, והעדרן בארץ לא יזיק לנו. מוטב שיושקע

סכום יותר קטן & & כסחורות חיוניות, משיושקע סכום גדול למכוניות כאלה.

בקשר למסחר עם גרמניה. אנו איננו נוחנים

רשיון למסחר עם גרמניה. יתכן שישנה הברחה. ישנה ועדת חקירה החוקרת

מקרים כאלה; אם ידוע למר רוקח על מסחר & בסחורות מוברחות מגרמניה,

יוכל למסור ע"כ לועדה זו. אני מוציא מכלל זה, כמובן, את הסדורים

בענין כספי הרסטיטוציה.

אם אנו צריכים כרגע חומר מסוים, כגון ברזל,

ואין לנו דולרים לשלם לארץ אחרת, כגון בלגיה, אנו חייבים לקנות את

הברזל מהמלווה האמריקאי, במחיר יותר יקר.

היו"ר ד"ר ד"ר פנקס: יתכן שבישיבה הבאה נרצה לסכם אי אלה נקודות

ממה ששמענו. אני נועל את הישיבה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.30